

16. ▸ NÁDLER ISTVÁN (1938)

Hommage à Malevics, 1985

Olaj, vászon, 200,5x150 cm

Jelezve hátoldalon:

Nádler István Hommage à Malevics 1985.

Kezdő ár: 2 400 000 Ft / 7 717 EUR

Becsérték: 3 600 000 – 5 500 000 Ft

Estimated value: 11 576 – 17 685 EUR

Nádler István az 1980-as években a geometria mintegy másfél évtizedes vonzása után, tért vissza a hatvanas évek monumentális gesztusfestészetéhez. Természetesen nem előző eredményeit ismételte meg, hanem egy egészen új szemlélettel állt elő. Megszűnt a képek addig szigorúan zárt rendszere, a hard edge precízen megtervezett formavilágát felváltotta a spontán festői improvizáció, s általa az élmény, a véletlenszerűség és a pillanatnyiség került előtérbe. A kép „egy sugárzó <<energiaközponttá>> válik, mely nem egy előre megtervezett gondolati-logikai folyamatot dokumentál, hanem létállapotot közvetít. A kép maga egy felfokozott élmény, melyben konfliktusok és küzdelmek, megnyugvások és kétségbeesések, keresések és rátalálások sűrűsödnek” – írja Nádlerrel kapcsolatban Hegyi Lóránd.¹

Nádler 1984-ben talál rá – a Niké szobor mellett a másik – „nagy motívumára”, Kazimir Malevics egy 1917-18-as Sárga paralelogramma fehér alapon című szuprematista festményére. A malevicsi eszme végigkíséri Nádler pályáját, elég csak, ha geometrikus absztrakt kompozícióira, a hetvenes évek végén készült üvegplasztikáira, vagy a geometrikus

KIÁLLÍTVA:

▮ Nádler István gyűjteményes kiállítása. Műcsarnok, Budapest, 1985. (katalógus: szám nélkül)

REPRODUKÁLVA:

▮ Lóránd Hegyi: István Nádler. Ein malerisches Oeuvre in Ungarn. AER, 1999. 108.

▮ Nádler István honlapján: http://www.nadleristvan.hu/festmenyek_1985-1988.html

▮ Hegyi Lóránd: Nádler István. Műcsarnok, Budapest, 2001. 138. oldal

korszakot lezáró lebegő „fehér képeire” gondolunk. A nyolcvanas évek közepétől Malevics azonban referenciapontként, kultúrtörténeti toposzként jelenik meg Nádler műveiben, amellyel a klasszikus avantgárdhoz való viszonyát, továbbá saját korábbi művészetszemléletét fogalmazza újra. A nyolcvanas évek – Hegyi Lóránd kifejezésével élve – transzavantgárd művészetére jellemző volt ez a fajta attitűd, vagyis, hogy a művészek nem azért fordultak a művészettörténeti toposzokhoz, hogy lerombolják azokat, hanem épp ellenkezőleg, hogy megtalálják a kontinuitást a jelen művészetével.

Nádler a tiszta geometria átpoetizálását hajtja végre, úgy, hogy személyessé teszi az egyetemes malevicsi formát: eltűnik a szuprematizmusra jellemző időtlen elvontság, anyagtalanság és transzcendencia; helyébe az intenzív és szubjektív festői gesztusok kerülnek, amelyek különböző ellentétes erők terepévé teszik a vásznat. Ezért válik fontossá Nádler Malevics-sorozatánál, hogy napra pontosan vannak dátumozva, így a formateremtés a pillanat, a helyhez és időhöz kötött személyes létezés élményéhez kötődik.

A most aukcióra kerülő kép dátuma 1985. július 9.-e. Szemben a korábbi nádleri Malevics-interpretációkkal, itt már sem a forma, sem a szín nem követi a kiinduló képet. A tiszta színek eltűnnek, a sárga paralelogramma pirossá transzformálódott, sőt, tollakat is kapott, így inkább emlékeztet a Szamothrakéi Niké szobor istennőalakjának a repülést imitáló ruházatára, angyali szárnyaira, mint egy hűvös geometrikus absztrakcióra. A szenvedéllyel telített felületen, minden él és mozog. A tollakat megformáló vonalkázó ecsetkezelés az elfordított üres paralelogrammánál köszön vissza, ám itt nem annyira a szárnyalást, mintsem a gúzsba kötést jeleníti meg. Inkább hasonlít egy kötéltre, amelynek színei a piros-fehér-zöld trikolór keverékéből születnek meg, nem elhanyagolható áthallással a nemzeti zászlónkra és jelentéskörére. Nádler visszanyúl a művészettörténeti tradícióhoz, a klasszikus avantgárd csúcsteljesítményéhez, hogy végső soron újraírja maga számára a szubjektív művészettörténetet.

FÖLDES Léna

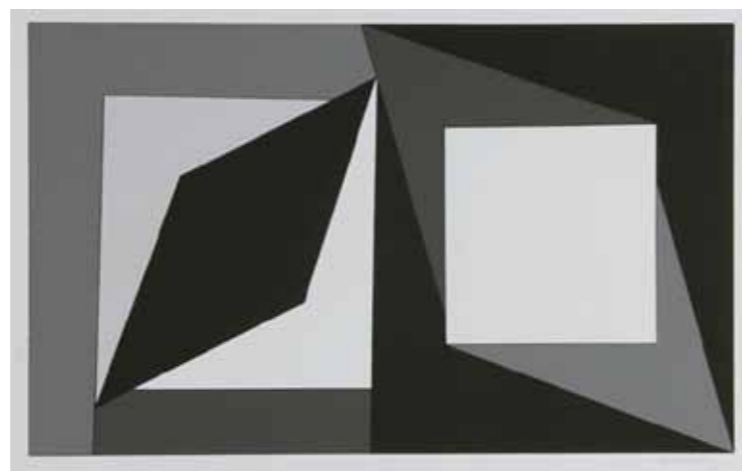
¹ Hegyi Lóránd: Nádler István. Műcsarnok, Budapest, 2001. június 1. – július 8. kiállítási katalógus: 90.

1. Kazimir Malevics: Sárga paralelogramma fehér alapon, 1917-1918. Stedelijk Museum, Amszterdam

2. Günter Fruhtrunk: Érzelm/Suprematizmus (Hommage à Malevich II.), 1973. magántulajdon

3. Victor Vasarely: Hommage to Malevich a Kassák-Vasarely mappá borítója, 1961. magántulajdon

